

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

JUSTISDEPARTEMENTET	
01 NOV 2007	
SAKSNR.:	200705911
AVD/KONT/BEH:	LOV/EO/TMHG
DOK.NR.	61
ARKIVKODE:	

Vår saksbehandler/tlf.
Mariken Vinje, 22037215

Vår ref.
200705460-3
Deres ref.
200705911

Oslo,
31.10.2007

Høringsuttalelse – forskrift til den nye offentleglova

Vi viser til høringsnotat av 4.9. Forskningsrådet har følgende kommentarer til forslaget til forskrift.

Først og fremst vil vi gi uttrykk for at vi finner det svært uheldig at utvalgets forslag i NOU 2003: 30 om å innføre taushetsplikt for forskningsprosjekter ikke ble fulgt opp i Ot.prp. nr. 102 (2004-2005).

Bakgrunn

Forskningsrådet har gjentatte ganger tatt opp behovet for å kunne unnta søknader til forskningsprosjekter fra offentlighet og dette ble også nevnt som et særskilt vurderingstema for offentlighetslovsutvalget:

- h) Utvalget skal vurdere om det er grunn til å gjøre noen modifikasjon i offentlighetsprinsippet av hensyn til forskeres utvikling av sine ideer, særlig ut fra hensyn til vern om opphavsrett eller ut fra lignende konkurransemessige hensyn som kan gjøre seg gjeldende for forretningshemmeligheter.

Utvalget drøftet temaet i kapittel 13 i NOU 2003: 30 og fant at det var flere hensyn som tilsa at denne type dokumenter burde unntas fra offentlighet. Det ble lagt vekt på at det er stor konkurranse innenfor forskningen og at "det er behov for å demme opp for den uberettigede tilegnelse av åndsverk som finner sted". Utvalget mente videre det ikke burde være et skille mellom næringsforskning og grunnforskning når det gjaldt muligheten for å beskytte enkeltforskeres utvikling av ideer, men at "faren for å skade en forskers anseelse og videre karriere bør veie like tungt som faren for økonomisk tap". Det ble også påpekt at den som forsker med offentlige midler ikke burde utsettes for større risiko for tyveri og plagiering enn den som driver privatfinansiert forskning.

Utvalget kom til at også ikke-kommersielle forskningsprosjekter har behov for beskyttelse mot innsyn og foreslo å utvide bestemmelsen om taushetsplikt i forvaltningslovens § 13 til også å gjelde for forskningsprosjekter. Det ble videre foreslått innskrenkninger i retten til partsinnsyn i forvaltningsloven § 19. Forskningsrådet sluttet seg til utvalgets vurderinger og konklusjoner i sin høringsuttalelse og det er uforståelig for oss at dette ikke er fulgt opp i den nye loven og at det heller ikke er tatt inn i forslaget til forskrift.

Behovet for unntak for forskningsprosjekter

Forskningsrådets mener at det vil det være svært uheldig om enhver kan kreve innsyn i ikke-kommersielle prosjektsøknader mottatt hos oss. Vi kan her bare gjenta det som er blitt påpekt flere

ganger om at det er sterk konkurranse forskerne i mellom og at det er et legitimt behov for å beskytte forskernes ideer mot innsyn for å hindre plagiering eller annen misbruk.

Gjennom vår søknadsbehandling håndterer vi store mengder informasjon fra forskere som ikke er vår eiendom. Det er et kjent problem at forskeres ideer stjeles og brukes av andre. Dersom søknader om støtte til forskningsprosjekter generelt skal være offentlige, vil forskerne kunne reagere med å holde tilbake mest mulig informasjon i søknaden eller unngå å søke offentlige myndigheter om støtte til de beste prosjektene. Vi er redd for at en slik åpen tilgang til forskernes ideer dermed kan føre til at kvaliteten på søknadene blir forringet. Vi må forvente at forskerne vil være mindre åpne med sin bakgrunnsinformasjon i søknaden hvis de vet at konkurrentene kan få innsyn i deres ideer og konsepter. Dette vil kunne gjøre det vanskeligere å vurdere hvilke prosjekter som faktisk er best og som bør få støtte.

Vi vil også påpeke at innsyn i forskningsprosjekter innebærer en risiko for at gode ideer kan bli fanget opp og overtatt av utenlandske miljøer på bekostning av norske interesser.

Det er også viktig å være klar over at det på enkelte fagområder kan være svært kort vei fra ide til kommersialisering selv om det ikke kan identifiseres kommersialiserbare elementer i prosjektet på søknadstidspunktet slik at opplysningene i søknaden vil være taushetsbelagt etter forvaltningsloven § 13.

EUs praksis

For EU gjelder at alle prosjektsøknader og dokumenter utvekslet med kommisjonen blir behandlet konfidensielt. Jf, pkt. 1 iv) i EUs Rules for submission, evaluation, selection, award.

Norske forskere og forskningsinstitusjoner er aktive deltakere i EUs rammeprogram og forskjellene i praksis mht innsyn i forskningsprosjekter innebærer at norske forskningsmiljøer vil måtte forholde seg både til EUs regler og norsk regelverk. Dette vil være spesielt problematisk i forhold til prosjekter med samfinansiering fra Forskningsrådet og EU.

Når det gjelder dokumenter vedrørende forskningsprosjekter som utveksles mellom norske myndigheters og EU, forutsetter vi at offentleglova § 20 b) vil gi hjemmel for å unnta disse dokumentene fra innsyn slik EUs praksis forutsetter.

Unntak i forskrift etter offentleglova § 27

Vi mener at et unntak for forskningsprosjekter kan hjemles i offentleglova § 27 som sier at det kan gjøres unntak fra innsyn for alle dokumentene på et saksområde der det kan eller skal gjøres unntak fra innsyn for det alt vesentlige av dokumentene.

Det typiske vil være at forskningsprosjekter blir omfattet av offentleglova i de tilfellene der det søkes om offentlige midler til finansiering av prosjektet og et unntak for dokumentene i en slik søknadsbehandling vil derfor bidra til å beskytte forskernes ideer.

Saksgangen i Forskningsrådet

Følgende dokumenter vil være knyttet til søknadsbehandlingen i Forskningsrådet:

- Søknaden med prosjektbeskrivelse
- Ekspertvurderinger av søknaden
- Innstilling til vedtaksorganet
- Vedtaket
- Brev med orientering om vedtaket til søker

Med unntak av vedtaket og brevet med orienteringen om vedtaket, bør alle disse dokumentene kunne unntas fra offentlighet. Det vil være hjemmel i loven til å unnta ekspertvurderingene etter § 15 og innstillingen til vedtaksorganet etter § 14.

Søknadsbehandlingen vil resultere i vedtak om eller avslag på bevilgning. Dersom søknaden får avslag vil saken normalt være ferdigbehandlet.

For de søknadene som får bevilgning vil det komme til nye dokumenter. For det første vil det bli inngått avtale om prosjektstøtte, det skal innsendes løpende rapporter i prosjektperioden og sluttrapport når prosjektet er ferdig. Vi mener at også disse dokumentene bør kunne unntas fra innsyn, da de ofte vil innehold beskrivelser av ideer og resultater som det kan være viktig å beskytte.

Som det fremgår, vil det være aktuelt å unnta "det alt vesentlige av dokumenta" i disse sakene slik at lovens krav til unntak i forskrift er oppfylt.

Vi mener også at vilkåret i § 27 om at det skal foreligge tungtveiende grunner for unntak er oppfylt. Det er ikke for å beskytte forvaltningens interesser at det er ønskelig med et unntak her, men for å beskytte den private partens interesser, jf. det som er gjengitt over. Vi mener at det også er av samfunnsmessig betydning å unnta disse dokumentene fra innsyn.

Det offentliges behov for innsyn underveis i prosjektene blir ivarettatt ved at administrative opplysninger om alle prosjektene som får støtte fra Forskningsrådet blir publisert i en egen database. For prosjekter som ikke er omfattet av taushetsplikt, blir det også publisert et sammendrag av prosjektbeskrivelsen. I tillegg vil de ulike programmene utarbeide årsrapporter og sluttrapporter over sine løpende aktiviteter.

Vi ber om at Justisdepartementet utarbeider et forslag til unntak fra offentlighet for forskningsprosjekter. Unntaket kan gjøres generelt eller begrenses til å gjelde dokumenter knyttet til Forskningsrådets (og evt. andre offentlige organers) behandling av prosjektsøknader og løpende prosjekter.

Behov for sterkere vern enn unntak fra offentlighet

En løsning med unntak for offentlighet for forskningsprosjekter er ikke en like god løsning som forslaget om å gjøre opplysninger om forskningsprosjekter taushetsbelagte etter forvaltningslovens § 13 og unntatt partsinnsyn etter forvaltningslovens § 19. Forskningsrådet vil derfor be om at spørsmålet om å endre bestemmelsene om taushetsplikt i forvaltningsloven tas opp igjen i et eget lovforslag.

Vi har ingen kommentarer til forskriften for øvrig.

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

Arvid Hallén
Adm.dir

for
Per Wøien
Divisjonsdirektør
Administrasjonsdivisjonen